

Anja A Hedqvist

HANDLARENS HEDEMORA

Bilder ur Henrik Hanssons fotosamling

Tillägnas Karl-Erik Bergman.

INNEHÅLL

Ett liv i bilder

Handlarens Hedemora

Henrik & Anna

Wahlbergs

Hanssonska villan

Vänner & bekanta

Politik & sällskap

Källor

ETT LIV I BILDER

Henrik Hansson var under många år en framgångsrik handlare i Hedemora stad. Han var även en flitig amatörfotograf, från det att han köpte sin första kamera 1903 fram till sin död 1952. Några år efter Henriks bortgång donerades hans stora fotosamling till Hedemora kommun. Den bestod då av nästan 7000 väl ordnade fotografier, kronologiskt insorterade i ett 40-tal mycket vackra album. Dessutom fanns varje motiv både som en glasplåt och ett negativ. Henriks samling är därmed den största fotosamlingen i Hedemora kommunarkiv och innehåller inte bara många fotografier, utan spänner också över en lång och mycket omvälvande tidsperiod på nästan 50 år. Även miljöerna växlar och vi får bland annat ta del av bilder från familjelivet, yrkeslivet, olika festligheter och många resor, både i Sverige och utomlands.

Henriks fotosamling har länge fångat mig. Bland annat för att den är skapad av en amatörfotograf, som fotat främst för det egna nöjets och minnets skull. Det var nog inte alltid kvaliteten som avgjorde vilka bilder som kom att sparas och sättas in i album, utan det viktigaste var troligen motivet och vad det betydde för fotografen. Precis som det kan se ut i många privata fotoalbum.

Det är också något särskilt fascinerande med familjealbum. Att sakta kunna bläddra sig fram genom många år av en människas liv och bild för bild ta del av stunder fotografen själv ville minnas. Det blir nästan som att ta del av en dagbok, som att smygglitta in i någons privata sfär. Fast

precis som i många av dagens bildflöden på sociala medier är det framförallt de lyckliga stunderna vi får se. Den här boken är därmed inget djupgående personporträtt över mannen bakom bilderna, utan mer en första presentation av hans fotosamling, där fokus lagts på bilderna från staden Hedemora. Däremot presenteras en del fakta hämtat från annat arkivmaterial för att försöka sätta in bilderna i en kontext.

Med hjälp av Henriks bilder går det möjligen också att komma lite närmare det liv andra levde före oss. Vi ser exempelvis den lilla staden växa och utvecklas, men vi ser också spår av händelser i omvärlden, som världskrig och teknisk utveckling. Vi får även en glimt av hur människorna runt handlaren Henrik levde sina liv, vilka de var, hur de klädde sig och hur de roade sig. Samlingen ger oss på så sätt en liten inblick i en småstadshandlares liv under första halvan av 1900-talet.

Under arbetet med boken har en del av fotosamlingen digitaliserats. För den som vill se mer av Henriks bilder finns hela samlingen tillgänglig i Hedemora kommunarkiv.

Hedemora mars 2020
Anja A Hedqvist

HANDLARENS HEDEMORA

Hedemora i södra Dalarna brukar kallas Dalarnas äldsta stad och fick sina stadsprivilegier så tidigt som 1459. Redan 1446 hade dock staden fått rätt att anordna torgmarknader och det är därför det årtal som brukar användas när staden firar sina jubileer. Hedemora brukar också benämnas handelsstad och var under lång tid marknadsplats för omgivande orter, där bergsbruket utgjorde en viktig näring. Svängningarna i bergsbruket påverkade följaktligen länge stadens utveckling, med sina upp- och nedgångar.

Från slutet av 1800-talet genomgick emellertid Hedemora en tydlig expansion, där industrialisering, begynnande offentlig sektor och växande handel gav allt fler arbete. Samtidigt moderniserades staden med el, vatten och avlopp. Järnvägens ankomst 1880 bidrog inte bara till den här utvecklingen, utan förde även med sig många nya invånare. Resultatet blev att befolkningen fördubblades i början av 1900-talet. En av alla dessa inflyttare var Henrik Hansson, som kom med tåget från Uppsala för att bli handlare i den lilla staden.

Utsikt från Stadsberget 1905. Hönsans första kallbadhus till höger.

Åsgatan norrut 1905.

Ämbetsgatan, med butiken Wahlbergs närmast till höger, 1905.

Kyrkogatan norrut, med Lagmansgården till vänster, 1905.